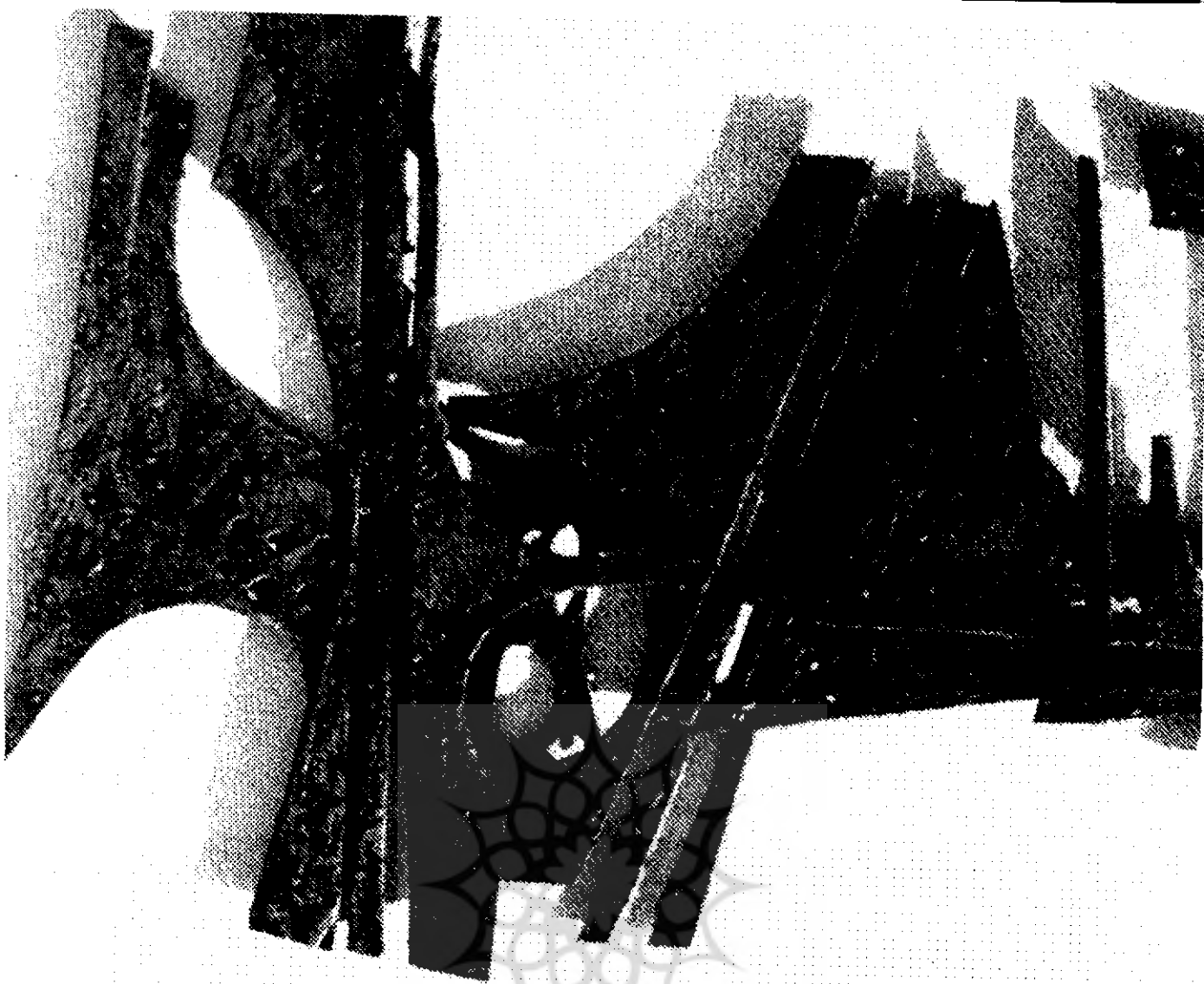

● مسعود عربشاهی

REHAF

نقش برجسته و نقاشی دیواری

MURAL

نقش برجسته و نقاشی دیواری در معماری عصر ما، پایگاه مهمی در ایجاد تناسب و هماهنگی فضاهای مختلف بناها دارد. بدیهی است که تلفیق و ترکیب نقش برجسته با معماری، در صورتیکه بر پایه شناخت عمیق هنر معماری سنتی کشورمان انجام گیرد، می‌تواند ارزش و جایگاه ویژه‌ای در معماری معاصر داشته باشد. مهمترین ویژگی آن، کهنه نشدن در طول زمان از لحاظ اجرا نقشها خواهد بود و اصولاً این نوع کار که علاوه بر جنبه‌های هنری، تکنیک خاص خود را دارد، همیشه زمان و مکان و فضائی را بازگو می‌کند که نمایشگر ارتباط مستقیم آن با فرم و قالب بنا می‌باشد. از نظر عوامل جوی مانند رطوبت و سرما، و جنبه استحکامی، بتن، سفال، پلاستر بخش عمده‌ای از مصالحی است که بخاطر نوع جنس می‌تواند در سطح‌های وسیع مورد استفاده قرار گیرد. پلاستر (گچ) بخاطر نرمش در شکل‌پذیری برای پوشش دیوارهای داخلی، نقش عمده‌ای داشته و بتن و سفال از زمان‌های بسیار دور در کارهای معماری با تناسب

نقش برجسته و نقاشی دیواری از نظر ایجاد تأثیرات قوی بصری و آفرینش زیبایی و هماهنگی فرم و حرکت، نقش ارزشمندی در آثار معماری مدرن دارد. ۶۶

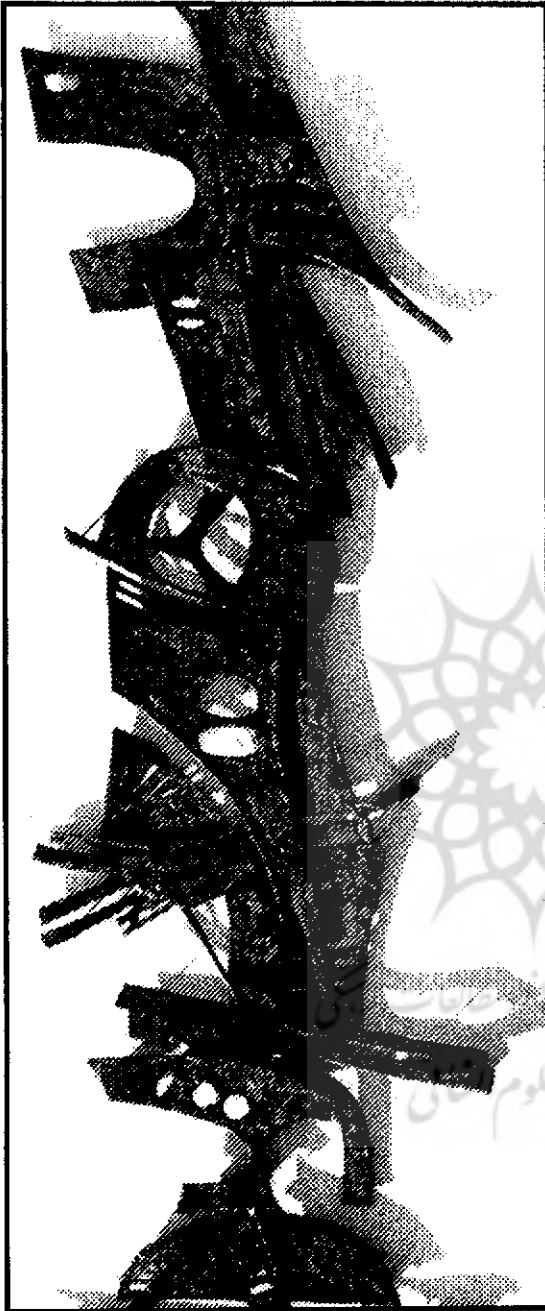
زیبا و باشکوهی که بوجود می‌آورد، می‌تواند با معماری امروز کشورمان تلفیق شده و با فرهنگ و هنر غنی و پربار ما در سطحی والا، ارزش و اعتبار خود را نشان دهد.

در طی سالیان دراز و در طی مطالعات و بررسیهایی که در زمینه ارزشها و استمرار استفاده از نقش برجسته و تأثیر آن بر آثار معماری انجام داده‌اند به این نتیجه رسیده‌اند که استفاده از آن

و زیبایی اجرا شده است. اکنون نیز می‌توان این نوع نقش برجسته‌ها را با ترکیب و فرم و نقش تازه‌ای در سطح‌های وسیع، با قدرت و زیبایی خاص بمرور اجرا گذاشت.

نقش برجسته و نقاشی دیواری از نظر ایجاد تأثیرات قوی بصری و آفرینش زیبایی و هماهنگی فرم و حرکت، نقش ارزشمندی در آثار معماری مدرن دارد. این نوع کار هنری خاص، با توجه به فضاهای

می‌تواند تأثیرات عمیق بر شکل‌دهی سطوح و فضاهای معماری داشته باشد.

فهرستی از کارهایی که در این زمینه اجرا می‌شود عبارتست:

۱- سالنهای کنفرانس و تئاتر؛ با- بتن، پلاستر، سفال.

۲- طرح و اجرا نقش برجسته با ترکیب سنگ و فلز.

۳- نقاشی دیواری MURAL و فرسک بر روی سطح‌های وسیع.

۴- نقش برجسته بر روی سطح بتن در ابعاد وسیع.

۵- مجسمه، نقش برجسته با فلز، برای ورودی

ساختمان‌ها، پارک‌ها.

۶- طرح و اجرا نقش برجسته.

۷- طرح و اجرا پوشش سطح بدنه‌ها با پلاستر.

۸- طرح و اجرا پوشش‌ها با سفال و سرامیک.

آثار اجرایی شامل طرح و ساخت ماکت، اجرا و

نظارت می‌باشد و مراحل تکنیکی دقیقی را دربر دارد

که در پایان بصورت یک عنصر هنری منفرد درآمده و

در کل فضا، حجم دلخواه و چشمگیری بدست می‌آید.

طراحی و ایجاد نقش برجسته‌ها با ارتباطی که

مستقیماً با نقشها و فرمهای سازه‌ای می‌یابد بعنوان

پوشش قابل توجهی عمل می‌نماید که با

نورپردازی‌های مناسب بر روی سطوح گسترده

بدنه‌ها، کاربرد هنری خاصی را بخود اختصاص

می‌دهد.

■ نقش برجسته بر روی بدنه پلها و

دیواره بزرگ راه‌ها:

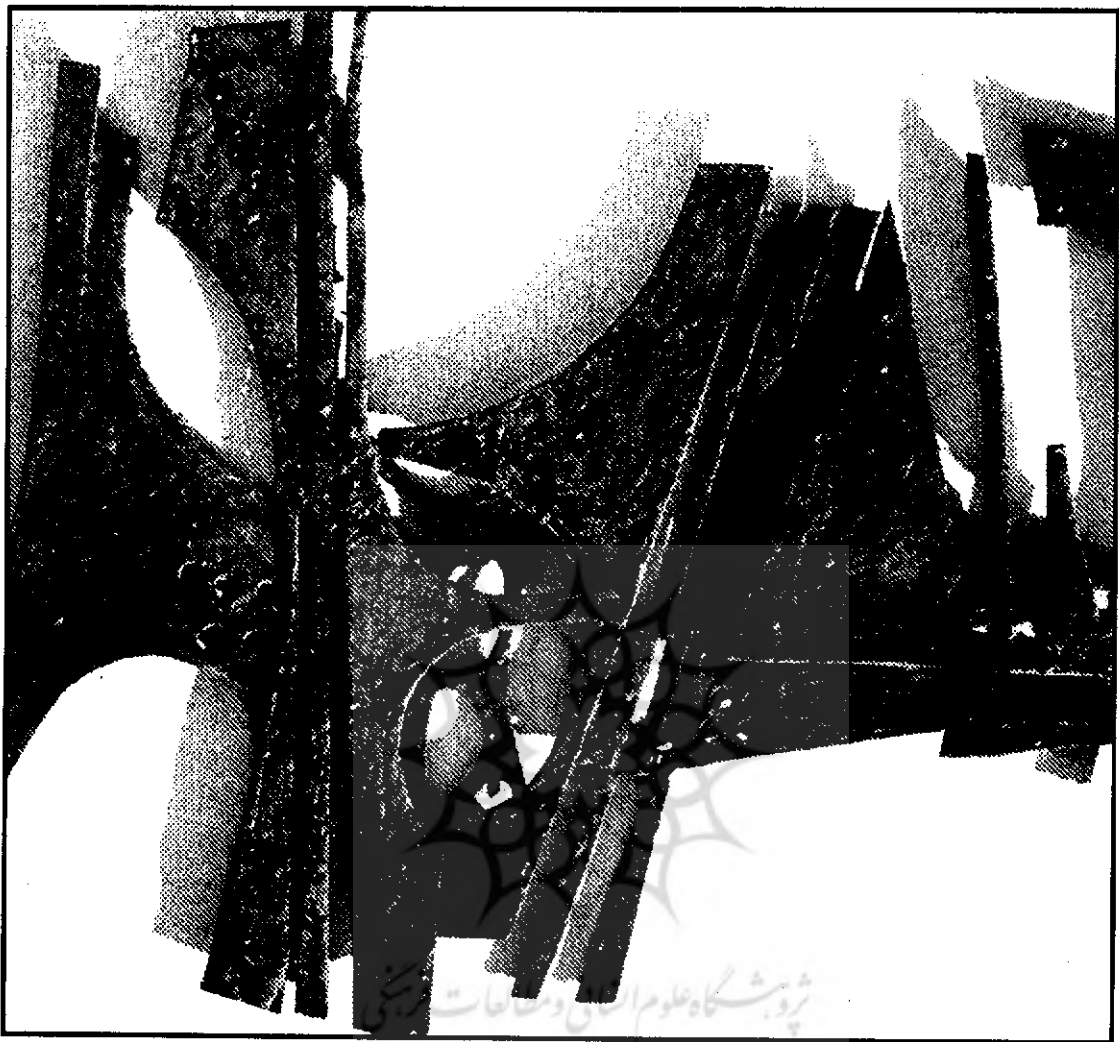
راه‌ها و پلهای ارتباطی شهری، یکی از مهمترین

● نرمش و چرخش فرم،

خشونت بتن را

به نوعی به آرامش و هماهنگی تبدیل می‌نماید و

با استفاده از نورپردازی مناسب، اثر زیبایی خود را نشان می‌دهد. 66

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

شهری در آورد؛ بویژه که اگر این طرحها بصورت برجسته باشد و با نورپردازیهای مناسب همراه باشد. در این صورت، پلها و پایه‌های آن که معمولاً دارای حجم سنگین و خشنی هستند، بصورت آثار هنری چشمگیری درمی‌آیند.

طراحی و ایجاد نقش برجسته با استفاده از بتن، نمایشگر ارتباط مسقیم نقش با فرم و قالب موضوع (پل) بوده و علاوه بر خصوصیات فوق‌الذکر دارای ویژگی تداوم و پایداری و کهنه نشدن در طول زمان نیز بوده و علاوه بر جنبه هنری خود به عنوان پوششی در مقابل عوامل جوی نظیر سرما و یخبندان

عوامل پیوند دهنده و استمرار فضاها در بافت شهری می‌باشد. بویژه پلها و روگذرها در صورتیکه بشکلی آگاهانه طراحی شده باشند می‌توانند بجای آنکه نقش برش‌دهنده در این بافت را که غالباً بعنوان مانع از آنها یاد می‌شود داشته باشند، نقش تداوم‌دهنده و استمرار فضاها را ایفا نمایند.

طراحی نقشهای مناسب اعم از برجسته و غیره، برای بدنه پلها و پایه‌های آنها در این راستا از اهمیت بسیاری برخوردار است، زیرا می‌تواند کمبودهای مهندسی سازه را در این زمینه بشکل وسیعی جبران نموده و آنها را بصورت یک عنصر هنری در بافت

و غیره عمل می‌نماید و این خود یکی دیگر از محاسن آنست.

■ نقش برجسته با بتن

طرح و اجرا نقش برجسته با استفاده از بتن (EXPOSED)، چه از نظر ایجاد تأثیرات قوی بصری و چه از نظر سرعت اجرا، یکی از مواردی است که در طیف آثار جاودان معماری جهان مورد توجه بوده و با آفرینش زیبایی و هماهنگی فرم و حرکت که در قالب کلی اثر بوجود می‌آید نقش ارزشمندی در ماندگاری هر اثر معماری در هر زمینه‌ای دارد. نتیجه حاصله از کاربرد بتن، مشروط بر اینکه به شکلی آگاهانه و درست از آن استفاده شود، می‌تواند با هر نوع مصالح گران‌قیمت دیگر برابری کند و از نظر استحکام و مقاومت در مقابل ناپایداری‌ها (VARIATION) و لرزه‌ها (VIBRATION)، همانطور که بطور دائم در ایستگاه‌ها در زمان توقف ترن‌ها عمل می‌کند، پایداری نماید. پوشش سطح بدنه‌ها با مصالح دیگر، توان این لرزشهای مداوم را نخواهد داشت و احتمال ریزش بسیار زیاد می‌باشد. درصد لرزشی که بر دیواره‌های

بتنی تأثیر می‌گذارد، بسیار ناچیز خواهد بود. همچنین برای جلوگیری از نفوذ رطوبت و آبهای زیرزمین می‌تواند در نقش یک پوشش محافظ و مقاوم به بهترین شکلی عمل نماید. ارتباط‌هایی که در مجموع همراه با نقش برجسته‌ها در ایستگاه‌ها، ورودی‌ها و بخشهای دیگر مترو با بتن (EXPOSED) برای پوشش سراسری بدنه‌ها بوجود می‌آید، هماهنگی مورد نظر را در تمامی سطوح ایجاد می‌نماید. طرح و اجرا نقشها و خطوط در هر یک از فضاهایی که شکل می‌گیرد و بتدریج در متن کلی حرکت آن نشان داده می‌شود، با تکنیک و مهارت در ساخت فرم قالبها سرعت و پیشرفت قابل توجهی خواهد داشت.

نرمش و چرخش فرم، خشونت بتن را به نوعی به آرامش و هماهنگی تبدیل می‌نماید و با استفاده از نورپردازی مناسب، اثر زیبایی خود را نشان داده، شکوه خاصی را ایجاد می‌نماید و از لحاظ زمان‌بندی نیز در مدت کوتاهی انجام می‌یابد و این خود یکی دیگر از نکات مثبت آن است.